

KATEDRA GERMANISTIKY
Posudek konzultanta na magisterskou práci

Autor: Bc. Michaela P O L E D N Í K O V Á

Titul (česky/německy – anglicky):

Analyse ausgewählter linguistischer Fehler tschechischer Lerner im DaF-Unterricht
Analysis of selected linguistic mistakes of Czech learners in DaF education

Konzultant: prof. PhDr. Libuše Spáčilová, Dr.

Téma:	10 %	2
Metodologie:	25 %	2,5
Vytvoření korpusu a jeho analýza:	25 %	3
Použití odborné literatury:	15 %	2,5
Struktura a forma:	15 %	1,5
Bibliografický aparát:	10 %	2,5

Celková známka před obhajobou: 2,425

Témata pro obhajobu, průběh obhajoby:

1. Diplomantka na s. 9 uvádí lingvistky, které rozpracovaly myšlenky Pražského lingvistického kruhu a věnovaly se srovnávání jazyků – v první řadě jsou jmenovány rusistka Vlasta Straková a anglistka Libuše Dušková. Doktorandka však neuvádí nikoho z germanistů, třebaže se v diplomové práci zabývá němčinou. Jaký důvod ji k tomu vedl? Nebyl nikdo, kdo by se srovnáním obou jazyků zabýval?
2. Na s. 10 an. popisuje diplomantka v kapitole o korpusové lingvistice historii vývoje korpusů. Je s podivem, že zůstává pouze u angličtiny a nevšímá si, když je diplomová práce věnovaná němčině, korpusů německých. Je jí známá existence německých elektronických korpusů? Existují takové korpusy? Jak by se daly při zpracování tématu předložené diplomové práce použít?
3. V typologii chyb jsou mimo jiné na s. 18 uváděny skryté chyby (*versteckte Fehler*). Jaká je definice těchto chyb? Jaké konkrétní příklady takových chyb by mohly pro představu sloužit?
4. Na s. 37 je zmíněna úloha mateřského jazyka ve výuce cizích jazyků. Je diplomantce známo, jak se mateřský jazyk ve výuce cizích jazyků u nás ve 20. století uplatňoval? Jakou hrál roli? V jakých situacích se doporučuje používat v hodinách výuky němčiny mateřský jazyk?
5. Jak odpoví diplomantka při obhajobě na dotaz, který si položila na s. 42 „*Was sollte man in schriftlichen Arbeiten korrigieren*“?
6. Při analýze korpusu nalezených chyb se nabízí otázka, zda některé chyby, kterých se žáci dopustili, nebyly tzv. kompetenční chyby, tedy chyby v jevech, s nimiž se žáci dosud nikdy nesetkali, a tudíž příslušné učivo nemohli znát, a tudíž neznali. Zjistěte diplomantka v konzultaci s učitelkou, zda tomu tak nebylo? V takových případech by bylo třeba na chybu pohlížet jinak.
7. Jsou při analýze chyb patrné chyby, k nimž došlo v důsledku faktu, že se studenti jako první cizí jazyk učili angličtinu? Pokud ano, jaké chyby by patřily k typickým chybám tohoto typu?
8. Prosim diplomantku o shrnutí chyb obsažených v analyzovaném korpusu, které jsou typickými chybami v důsledku česko-německé mezijazykové interference.

9. Je diplomantce známo, jakou terapii chyb učitelka, která dala k dispozici písemné práce žáků, s žáky realizovala? Vyžádala si o tom diplomantka informace?

Cítí-li konzultant či oponent potřebu vyjádřit se k práci či k průběhu obhajoby verbálně, nechť tak prosím učiní zde (příp. na přiloženém archu)

Bc. Michaela P o l e d n í k o v á předkládá magisterskou práci o 120 233 znacích (105 stran, součástí je příloha s pracemi žáků na s. 83–103), členěnou do šesti kapitol sestávajících z podkapitol. Součástí práce je závěr, soupis literatury a zmíněná příloha.

Původní téma diplomantky bylo jiné – týkalo se chyb v projevu bilingválních žáků česko-německé školy na území Německa, na které měla diplomantka strávit svůj pobyt v rámci programu Erasmus. Vzhledem k pandemii covid bylo nutné změnit téma a téma nové bylo zadáno v létě. Proto měla diplomantka na zpracování poměrně málo času. Tuto situaci ještě značně ovlivnila druhá vlna covidu, během níž byly školy opět uzavřeny a studentka se proto musela spokojit s analýzami textů, které žáci stačili napsat v září před dalším uzavřením škol. Je třeba brát proto v potaz okolnosti, za kterých diplomová práce vznikala.

Diplomantka prostudovala příslušnou odbornou literaturu, napsala teoretickou část, získala písemné texty žáků, které opravila, z chyb vytvořila korpus a provedla jeho analýzu.

I přes tyto práci komplikující skutečnosti je však zapotřebí upozornit na některé nedostatky, které práci ubírají na kvalitě. V první řadě získá čtenář dojem, že se diplomantka v některých dílčích tématech rozpracovaných v teoretické části věnuje více angličtině než němčině. Je to patrné např. v kapitole o korpusové lingvistice, kdy se o německých jazykových korpusech vůbec nezmiňuje, zatímco o anglických ano, nebo kdy uvádí tradice srovnání dvou jazyků za didaktickým účelem a na němčinu opět zapomíná.

Domnívám se také, že typologie chyb v teoretické části mohla být vypracována podrobněji vzhledem k tomu, že diplomantka čerpala, jak uvádí v seznamu použité literatury, z prací Kleppinové. Podrobněji mohl být analyzován i korpus chyb – např. z hlediska příčiny chybování. Nabízí se úvaha, jestli si diplomantka při korektuře položila otázku, zda všechny chyby, jichž se žáci dopustili, byly chyby z nepozornosti, nesoustředění, zapomenutí učiva apod., zda mezi nimi nebyly chyby z důvodu neznalosti učiva, kdy jev nebyl dosud probírán a kdy ho žák nemohl znát. V tom případě by diplomantce musela pomoci učitelka žáků a poskytnout jí informace.

V soupisu použité literatury se bohužel objevují nedostatky – jednotlivé bibliografické údaje nejsou zpracovány jednotně. Např. u publikace autorky, která se jmenuje *Hellinger*, nikoli *Helliger*, je překlep v názvu článku a chybí rok vydání; nejednotná je např. interpunkce v případě kolektivu dvou či tří autorů jedné knihy (někde je použita česká spojka *a*, jinde čárka); u publikace Josefa Hendricha je chybně uveden rok vydání jeho *Didaktiky cizích jazyků* – místo roku 1998 má být správně 1988. U titulu Kleppinové z roku 2010 chybí vydavatelství.

I přes tyto výtky diplomová práce Bc. Michaely Poledníkové splňuje požadavky kladené na magisterské diplomové práce předkládané na FF UP.

Na základě těchto skutečností **doporučuji** magisterskou diplomovou práci Bc. Michaely Poledníkové k obhajobě a navrhuji před obhajobou **stupeň hodnocení D** (2,5).

Podpis konzultanta (jen v tištěné verzi):